

**DE PTEROPHORIDAE VAN DE KOLLEKTIE VAN
DE VERENIGING VOOR ENTOMOLOGIE VAN DE
K. M. D. A.**

(Lepidoptera)

(Lucien DE RIDDER)

Einde 1981 heeft onze ere-voorzitter, de heer C. SEGERS, de Pterophoridae en Alucitidae (= Orneodidae) van zijn persoonlijke kollektie aan onze vereniging geschonken. De Alucitidae werden bij de bestaande kollektie gevoegd. De Pterophoridae werden samen met de reeds eerder in de kollektie aanwezige vedermotjes in twee nieuwe dozen ondergebracht. Door deze schenking verhoogde het aantal Pterophoridae-species in de kollektie van 8 naar 15. Het aantal aanwezige exemplaren verzeenvooidigde, zodat onze vereniging thans over een belangrijke hoeveelheid referentie- en studiemateriaal beschikt voor wat deze familie aangaat.

Enkele typische kenmerken van de Pterophoridae zijn de vrij smalle vleugel- en lichaamsbouw, de zeer lange achterpoten en de aanwezigheid van geurschubben bij beide geslachten op de cubitusader en zijn vertakkingen aan de onderzijde van de vleugels. Erg kenmerkend is ook de rusthouding waarbij de vleugels overlangs ineengerold dwars ten opzichte van het lijf gestrekt worden. Dit ineenrollen is belangrijk, omdat hierbij de geurschubben als het ware van de lucht afgesloten worden. Aan de typische inkervingen van de vleugels en de lange haren langsheen de randen ervan, dankt de familie haar Nederlandse naam van vedermotjes. Dit is kenmerkend voor twee van de drie onderfamilies. Bij de Europese vertegenwoordigers ervan zijn de voorvleugels in twee lobben gespleten over $1/2$ tot $1/3$ van de lengte, de achtervleugels in drie lobben over bijna de ganze lengte.

In hetgeen volgt wordt een overzicht gegeven van de Pterophoridae in de kollektie van de vereniging. Alle exemplaren werden door mezelf gecontroleerd en/of gedetermineerd. Voor de presentatie per soort van de aanwezige specimens, werd de systematische indeling volgens HANNEMANN (1977) gebruikt. Achter de speciesnaam staat telkens het nummer vermeld waaronder de soort in de katalogi van L'HOME (LH) en LERAUT (L), alsook in het werk van HANNEMANN (H) kan teruggevonden worden. Verder werden de afkortingen E.V. (Vereniging voor Entomologie van de K.M.D.A.), C.S. (C. SEGERS) en L.D.R. (L. DE RIDDER) gebruikt. Alle exemplaren afkomstig uit de kollektie SEGERS werden door de heer SEGERS zelf gevangen, tenzij anders vermeld.

I. Subfamilie Agdistinae Tutt

- vleugels ongespleten.
- geen exemplaren in de kollektie.

II. Subfamilie Platyptiliinae Tutt

- tweede lob achtervleugels met 3 aders, derde met 1 ader.
- 8 species in de kollektie, verdeeld over 4 genera.

1. Platyptilia gonodactyla Denis & Schiffermüller, 1775

(LH 2138, L 2857, H 5)

- coll. E.V. : Antwerpen-Linkeroever, 26-05-1971, ♂ + ♀ (gen. prep. L.D.R. 262, J. DILS leg.).
- ex coll. C.S. : Mussy-la-Ville, 13-08-1964, ♂; 16-08-1967, ♀.

2. Platyptilia ochrodactyla Denis & Schiffermüller, 1775

(LH 2135, L 2841, H 11)

- coll. E.V. : Essen, 21-08-1954, 1 ex. (T. HONTELE leg.; det. E. JAN-MOULLE nec L.D.R.).
- ex coll. C.S. : Mussy-la-Ville, 23-07-1966, ♀; Marbehan, 05-08-1969, ♀.

3. Platyptilia pallidactyla Haworth, 1811

(LH 2136, L 2842, H 12)

- ex coll. C.S. : Brecht, 23-06-1940, 1 ex., A. DELDERENNE leg. Buzenol, 10-07-1966, ♀.
- Herentals, 23-06-1964, 3 ♂.
- Marbehan, 10-08-1963, ♂; 14-08-1963, ♂ + ♀; 02-08-1967, ♀; 03-08-1974, ♂.
- Mussy-la-Ville, 05-08-1965, ♂ + ♀; 23-07-1966, ♂; 14-07-1967, ♀; 19-07-1968, ♀; 23-07-1969, 2 ♂; 09-07-1973, ♀; 11-08-1977, ♂.
- Delegem, 23-06-1966, ♂; juni 1968, ♀; 11-07-1969, 2 ♂.
- Villers-Tortrue, 26-07-1966, ♀.

4. Stenoptilia pterodactyla Linnaeus, 1761

(LH 2187, L 2850, H 16)

- ex coll. C.S. : Buzenol, 29-07-1964, ♀.
- Ethe (Croix Rouge), 05-07-1961, ♂; 14-07-1975, ♂ (gen.prep. W. DE PRINS 710); 16-07-1974, 2 ♀ + ♂.
- Mussy-la-Ville, 18 ex. gevangen tussen 02-07-1964 (♀) en 16-08-1965 (2 ♂ waarvan 1 gen.prep. E. JAN-MOULLE 5.11.1965/3).
- Orval, 18-07-1965, ♀; 11-07-1966, ♂ + ♀.
- Rabais, 04-08-1968, ♀.

5. Stenoptilia bipunctidactyla Scopoli, 1763

(LH 2184, L 2849, H 16)

- ex coll. C.S. : Mussy-la-Ville, 18-07-1964, ♀.
Torgny, 25-07-1968, ♂.
Vance, 26-07-1966, ♂.
Villers-Tortrue, 26-07-1966, ♂ + ♀.

6. Stenoptilia graphodactyla Treitschke, 1833

(LH 2185 en 2186, L 2843, H 19)

- coll. E.V. : Hoogboom, 28-07 (jaartal ?), ♀, A. DELDERENNE leg.
(gen.prep. L.D.R. 263).

7. Marasmarcha lunaedactyla Haworth, 1811

(LH 2165, L 2829, H 24)

- ex coll. C.S. : Ette, 26-07-1977, ♂.
Torgny, 09-07-1968, ♂; 18-07-1968, 3 ♀ + 9 ♂.

8. Oxyptilus (Oxyptilus) chrysodactylus Denis & Schiffermüller, 1775

(LH 2126, L 2811, H 31)

- coll. E.V. : Hoogboom, 04-08-1940, ♂, A. DELDERENNE leg. (gen.prep.
E. JANMOULLE 8.10.57/it).
-ex coll. C.S. : Delegem, 29-06-1976, ♂.

III. Subfamilie Pterophorinae Zeller

- tweede en derde lob van de achtervleugels elk met 2 aders.
-7 soorten in de kollektie, verdeeld over 4 genera.

9. Leioptilus lienigianus Zeller, 1852

(LH 2173, L 2882, H 39)

- coll. E.V. : Essen, 04-07-1959, ♂, T. HONTELE leg. (gen.prep. L.D.R.
264).

10. Leioptilus scarodactyla Hübner, 1813

(LH 2172, L 2874, H 40)

- coll. E.V. : Hoogboom, 27-07-1939, ♀; 27-07-1945, ♀ (gen.prep. L.D.R.
266).
Hoogboom (?), 07-07-1945, 1 ex.; 14-07-1945, 1 ex.; alle
A. DELDERENNE leg.
-ex coll. C.S. : Buzenol, 28-07-1964, ♀.
Herentals, 23-06-1964, 3 ♀ + ♂.
Delegem, 02-07-1971, ♂.

11. Adaina microdactyla Hübner, 1813

(LH 2179, L 2873, H 46)

-ex coll. C.S. : Ethe (Rabais), 07-07-1965, ♂.

12. Emmeline monodactyla Linnaeus, 1758

(LH 2171, L 2887, H 47)

-coll E.V. : 5 ex. zonder identificeerbare etiketten.

-ex coll. C.S. : Essen, 19-07-1960, ♀; 23-07-1960, ♀; 17-08-1960, ♀.

Fratin, 17-07-1975, ♀ (gen.prep. W. DE PRINS 706).

Mussy-la-Ville, 16 ♀ en 6 ♂ gevangen tussen 04-07-
(1974) en 28-08-(1964).

Vance, 26-07-1966, ♀.

13. Pterophorus pentadactyla Linnaeus, 1758

(LH 2149, L 2856, H 52)

-coll. E.V. : Hoogstraten, 12-09-1951, ♂, A. DELDERENNE leg.

27-07 (jaartal ?), ♀; 26-07-1962, ♂ (vindplaatsen ?),

beide A. DELDERENNE leg.

♂ + ♀ beide zonder etiket.

-ex coll. C.S. : Mussy-la-Ville, 16 ex. gevangen tussen 02-07 (1964)
en 20-07 (1963).

Delegem, 23-07-1970, ♂.

14. Pterophorus baliodactylus Zeller, 1841

(LH 2155, L 2858, H 55)

-ex coll. C.S. : Buzenol, 10-07-1966, ♀ (gen.prep. L.D.R. 350).

15. Pterophorus tridactyla Linnaeus, 1758

(LH 2156 en 2158 partim ?, L 2854, H 56)

-ex coll. C.S. : Torgny, 19-07-1965, ♂; 24-07-1965, 2 ♂.

Literatuur :

HANNEMANN, H.-J., 1977 : Kleinschmetterlinge oder Microlepidoptera III Federmotten (Pterophoridae), Gespinstmotten (Yponomeutidae), Echte Motten (Tineidae). Die Tierwelt Deutschlands, 63. Teil, VEB Gustav Fischer Verlag, Jena.

LERAUT, P., 1980 : Systematische naamlijst met synoniemen van de Franse, Belgische en Corsicaanse Lepidoptera. Supplément à Alexanor et au Bull. Soc. ent. France, Paris.

LHOMME, L., 1923-1963 : Catalogue des Lépidoptères de France et de Belgique 2. Microlépidoptères. Le Carriol, par Douelle (Lot).

L. DE RIDDER : Laathoflaan 83, B-2070 EKEREN.